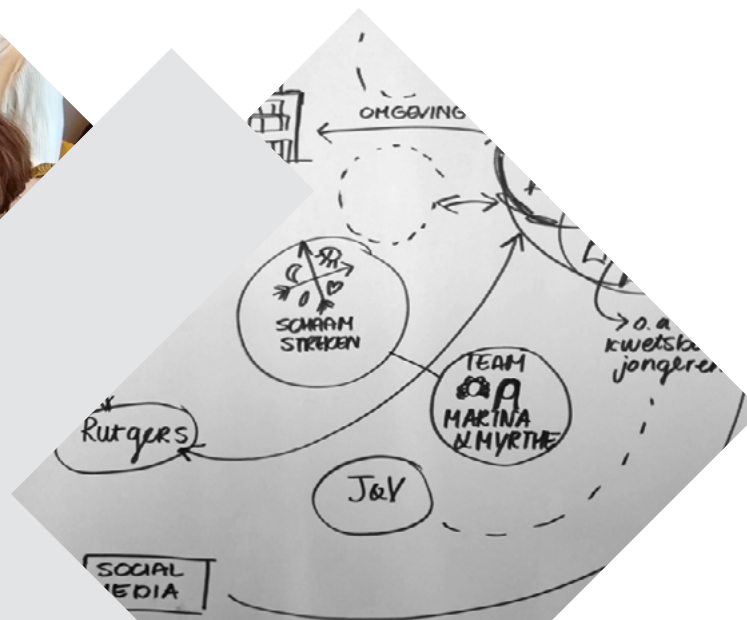

Een creatieve aanpak voor complexe maatschappelijke vraagstukken

OMspaces | september 2020

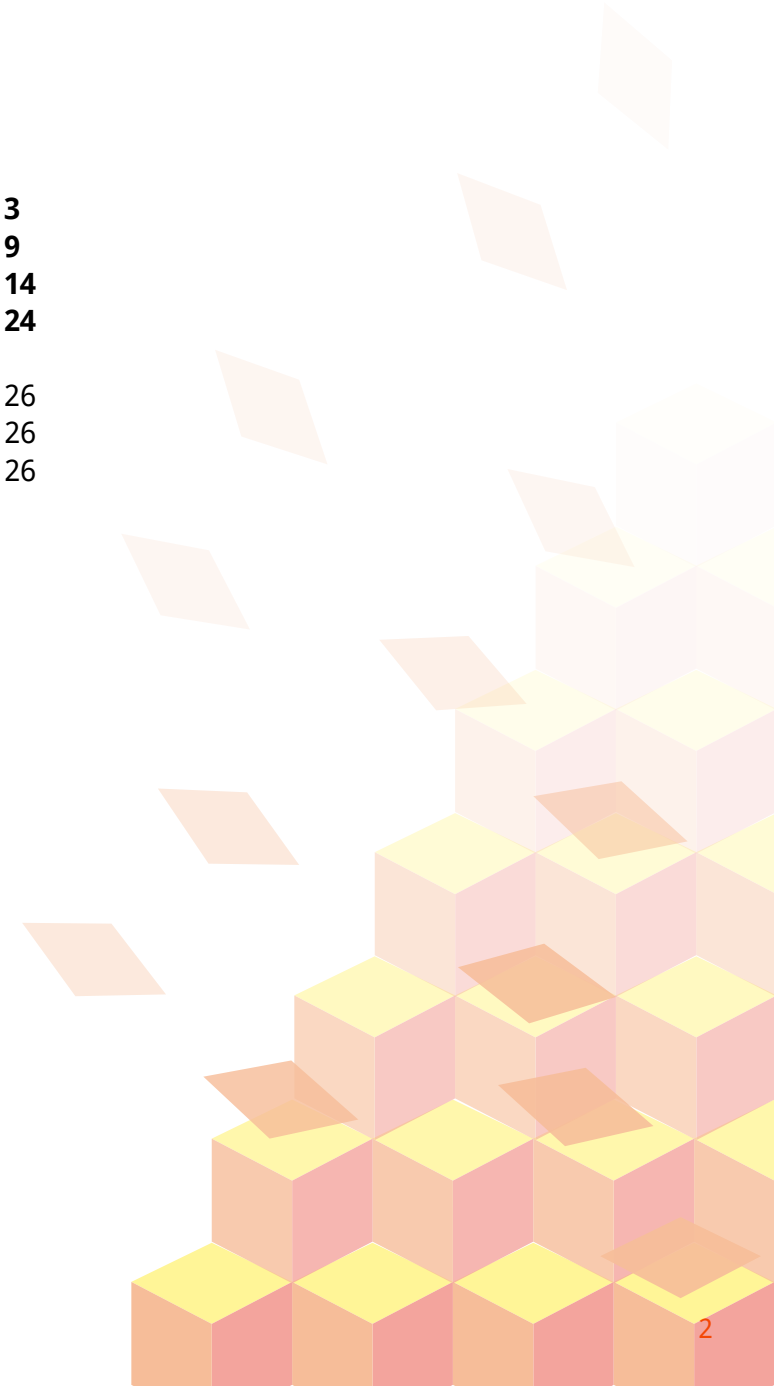

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Het waarom	9
3. COMMON AFFAIRS - Room for Experimentation	14
4. Nawoord	24
Colofon	26
Auteursrechten en hergebruik	26
Contact	26

Coverfoto 1: Ontwerpsessie

Coverfoto 2: *Rich picture*, getekend tijdens de sessie

1. Inleiding

Toenemende eenzaamheid in de samenleving, schuldenproblematiek, kindermishandeling, het toenemend aantal burn-outs, seksuele uitbuiting en kansenongelijkheid. Allemaal voorbeelden van vraagstukken die niet (alleen) op te lossen zijn vanuit een enkel professioneel expertisegebied of vanuit een specifiek overheidsdomein zoals onderwijs, zorg of veiligheid. Vraagstukken waar geen kant-en-klare oplossingen voor bestaan en die vragen om een domein- en sectoroverstijgende aanpak. Deze nijpende en complexe vraagstukken gaan iedereen aan en vragen om een collectieve inspanning door middel van een onderzoekende en ontwerpende werkwijze.

In 2019/2020 heeft Kennisland een onderzoek uitgevoerd, in opdracht van en in nauwe samenwerking met OMspaces, de creatieve ontmoetingsplek van het Openbaar Ministerie. Dit onderzoek vond plaats in het kader van het [programma IDOLS*](#). Binnen dit programma werken verschillende consortia¹ aan innovatieve oplossingen voor complexe vraagstukken en maatschappelijke uitdagingen.

In dit ontwerp onderzoek is gezocht naar belemmeringen en mogelijkheden voor duurzame samenwerking met de creatieve sector bij het aanpakken van complexe maatschappelijke vraagstukken. In dit ontwerp onderzoek stond de volgende vraag centraal:

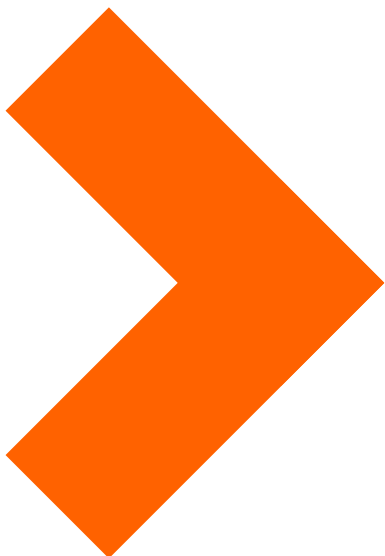
Hoe kunnen we, bij het aanpakken van complexe maatschappelijke vraagstukken, vernieuwende en creatieve initiatieven en oplossingsrichtingen op een duurzame wijze integreren?

Er zijn allerlei trends, ontwikkelingen en bewegingen in Nederland waaruit blijkt dat er al veel gebeurt om creatieve en innovatieve oplossingen aan te jagen, maar ook dat dit om uiteenlopende redenen vaak stagneert. Dit is voor OMspaces de aanleiding geweest om opdracht te geven voor dit onderzoek.

1 Consortium

Ons consortium bestond naast [Kennisland](#) en OMspaces uit drie partijen die eerder mee hebben gedaan aan de [What Design Can Do-challenge 'No minor thing'](#): [Bureau Grotesk](#), [Circus Engelbregt](#) en [Collectief SMELT](#).

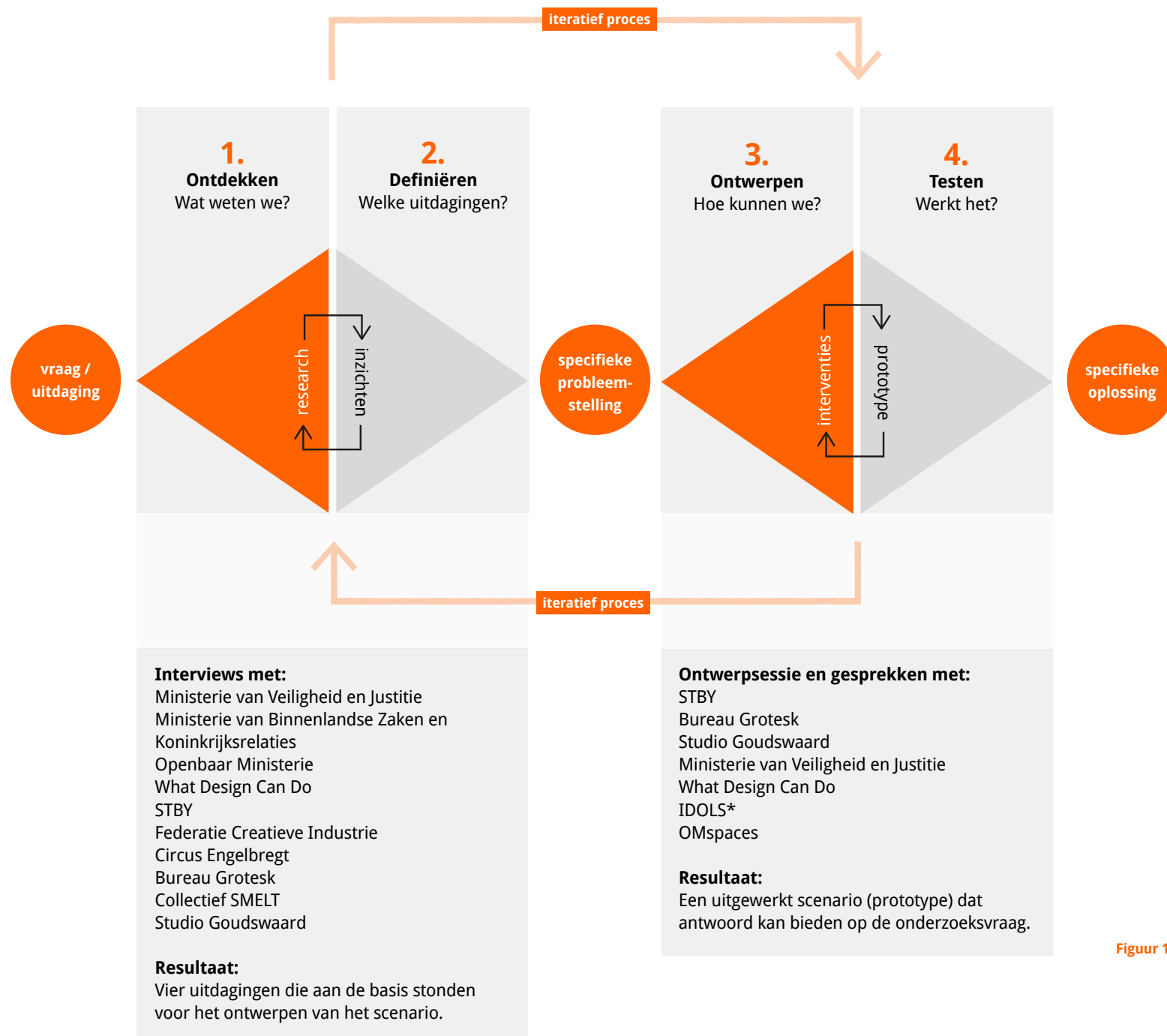
Methode

Kennisland hanteerde in dit onderzoek een ontwerpende onderzoeksmethode: de *double diamond*. De double diamond is een gestructureerd en creatief proces dat bestaat uit vier fasen waarin steeds wordt gedivergeerd en geconvergeerd (zie figuur 1 op de volgende pagina). In de eerste verkennende periode van dit onderzoek (stap 1 en 2 in Figuur 1) heeft Kennisland (groeps)interviews afgenomen bij verschillende relevante partijen zoals ambtenaren en dossierhouders, creatieven zoals designers en kunstenaars, en partijen die samenwerking tussen probleemeigenaren en creatieve partijen ondersteunen door middel van challenges, coaching en onderzoek.

Dit heeft geleid tot een viertal specifieke uitdagingen die de basis vormden voor de ontwerpfasen (stap 3). In deze ontwerpfasen heeft Kennisland samen met OM-spaces diverse partijen bij elkaar gebracht in een ontwerpsessie om tot ideeën en oplossingsrichtingen te komen. Deze eerste ideeën zijn vervolgens in een aantal ronden getoetst en aangescherpt in samenwerking met opdrachtgever en diverse betrokkenen.

Dit heeft uiteindelijk geleid tot één uitgewerkt scenario dat we in dit document presenteren.

Figuur 1. De Double diamond

De vier belangrijkste uitdagingen die naar voren zijn gekomen uit het onderzoek, zijn:

- Partijen ervaren de *noodzaak voor een gezamenlijk narratief*, dat duidelijk maakt waarom en hoe de creatieve sector een sleutelrol kan spelen in het aanpakken van maatschappelijke opgaven. Dit narratief moet zowel door de creatieve sector als overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen worden geschreven en begrepen.
- Partijen onderschrijven de *noodzaak van domeinoverstijgende en multidisciplinaire samenwerking*. Complexe vraagstukken zoals eerder zijn genoemd kunnen niet meer alleen opgelost worden vanuit een domein of een discipline. Deze vraagstukken vragen om domeinoverstijgend opdrachtgeverschap en een overkoepelende aanpak waar professionele instellingen, creatieven, maatschappelijk middenveld en overheidsorganisaties op een gelijkwaardige manier samenwerken.
- Partijen benadrukken hoe belangrijk het is te *zorgen voor duurzame financiering*. Uit het onderzoek blijkt dat er op verschillende manieren middelen toegekend worden of bij elkaar komen om met name aan de 'voorkant' initiatieven te ondersteunen, aan te jagen of te ontwikkelen. Initiatieven stranden door gebrek aan middelen voordat ze daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.
- Tot slot benadrukt men de noodzaak van een *lerende houding en moed om te durven experimenteren*. Uit de afgenomen interviews blijkt onomstotelijk het belang van begrip ontwikkelen voor het perspectief van de ander. Een topambtenaar redeneert vanuit andere verantwoordelijkheden, logica's, belangen en principes dan een kunstenaar of een ontwerper. Het streven is niet die verschillen op te heffen, maar ze te gebruiken bij het verduurzamen van initiatieven.

Op basis van deze uitdagingen heeft Kennisland met input van OMspaces, verschillende overheidspartijen, publieke instellingen en creatieve organisaties een scenario ontworpen. Het scenario dat in dit document geschetst wordt, heeft als werktitel: *“COMMON AFFAIRS - Room for Experimentation”* (CARE). CARE is een tussenruimte waarin mensen uit de creatieve sector, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en overheid samen gaan werken aan creatieve en vernieuwende initiatieven en oplossingsrichtingen voor complexe maatschappelijke vraagstukken.

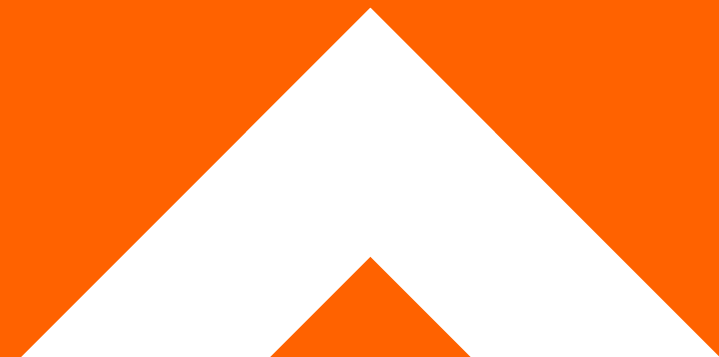
In hoofdstuk 2 schetsen we een aantal ontwikkelingen die wij signaleren, waaruit de noodzaak en meerwaarde van het geschetste scenario blijkt. In hoofdstuk 3 gaan we in op de beoogde doelen van CARE en hoe CARE georganiseerd en gefinancierd zou kunnen worden. In hoofdstuk 4 tenslotte noemen we een aantal mogelijke verbindingen met andere partijen en doen we een oproep om mee te denken en mee te doen om dit concept verder te brengen en te realiseren.

Het scenario dat hier wordt geschetst is niet het enige en definitieve antwoord op bovengenoemde onderzoeksvraag, maar biedt inspiratie voor andere soortgelijke antwoorden en scenario's. Het is wel zo concreet mogelijk neergezet, om te kunnen werken als een prototype dat getest kan worden. Dit scenario biedt de mogelijkheid het grote aantal creatieve en innovatieve samenwerkingen, geïnitieerd vanuit overheid en bedrijfsleven, te bundelen om zo doelmatiger te werken en tegelijkertijd te volgen wat de impact is.

2.

Het waarom

Steeds meer partijen – van overheid tot bedrijfsleven – zijn ervan overtuigd dat de creatieve sector veel te bieden heeft in het onderzoeken en aanpakken van complexe maatschappelijke vraagstukken. Toch leidt dit niet altijd tot duurzame samenwerkingen. Oorzaken hiervoor zijn onder andere dat er vaak alleen budget is gereserveerd voor de ontwikkeling van prototypes en niet voor duurzame implementatie en dat het 'eigenaarschap' over de oplossingsrichtingen en nieuwe aanpakken ontbreekt. Een mogelijke oplossing is het bundelen van geldstromen, denk- en doekracht vanuit overheden, fondsen en bedrijfsleven in een 'tussenruimte'.

Toenemende aandacht voor de rol van de creatieve sector

De creatieve sector² heeft het afgelopen decennium steeds vaker zijn engagement laten zien. Steeds meer partijen - van overheid tot bedrijfsleven - zijn er dan ook van overtuigd dat de creatieve sector veel te bieden heeft in het onderzoeken en aanpakken van complexe maatschappelijke vraagstukken. Steeds vaker gaat het daarbij niet (alleen) om technologische, maar juist om sociale innovaties. Er ontstaan steeds meer samenwerkingen waarin creatieve partijen samen met probleemeigenaren vanuit maatschappelijke instellingen en overheidsinstanties slimme en innovatieve diensten en producten ontwikkelen die bijdragen aan nieuwe oplossingen. Voorbeelden hiervan zijn challenges die worden uitgezet voor het ophalen van nieuwe aanpakken en werkwijzen, het door de overheid opgezette 'start-ups in residence'-programma en de investeringen van het bedrijfsleven om samen met de creatieve sector te werken aan innovatie en social impact.

2 De creatieve sector

Met de creatieve sector bedoelen we ook de kunstensector, dus niet alleen ontwerpers, maar ook acteurs, beeldend kunstenaars en andere makers.

Voorbeeld: de Challenge 'No Minor Thing'

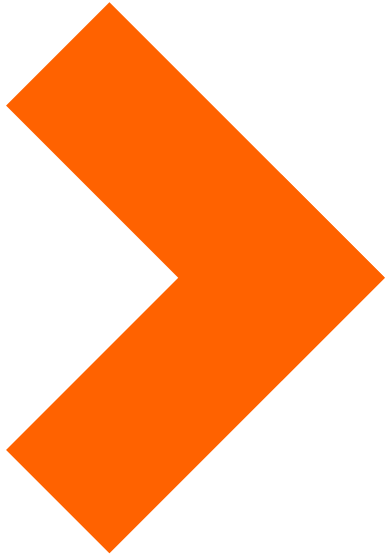
Een voorbeeld van zo'n challenge is de What Design Can Do-challenge 'No Minor Thing'. Binnen deze challenge hebben creatieve partijen ideeën uitgewerkt en in realiteit gebracht om seksuele uitbuiting van kinderen te dwarsbomen. Bijvoorbeeld door dialogen te stimuleren tussen mannen over sex, kwetsbaarheid, ongemak, de rol van porno en seksueel geluk. Of een campagne en een meldknop waarmee misbruik makkelijker en laagdrempeliger kan worden gemeld en een Instagram-serie waarin in heel korte verhalen meerdere perspectieven op ingrijpende gebeurtenissen op seksueel gebied worden belicht.

Het komt nog te vaak voor dat een creatieve partij alleen wordt ingezet om wat al bedacht is 'op te leuken'.

Maar overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en de creatieve sector vinden elkaar nog niet altijd vanzelfsprekend en als zij elkaar hebben gevonden, leidt dit niet altijd tot duurzame samenwerkingen. Verschillende perspectieven, logica's en belangen en mogelijk ook de onzekerheid over de werkbaarheid van dergelijke innovatieve aanpakken zitten in de weg. Daarnaast vindt de inbreng van de creatieve sector vaak aan de voorkant plaats, maar strandt vervolgens voordat een en ander daadwerkelijk kan worden ingevoerd. Oorzaken hiervoor zijn dat er vaak alleen budget is gereserveerd voor de ontwikkeling van prototypes en niet voor duurzame implementatie en dat het 'eigenaarschap' over de oplossingsrichtingen en nieuwe aanpakken ontbreekt. Ook komt het nog te vaak voor dat de creatieve sector te laat wordt betrokken. De oplossing is dan al in beeld, en een creatieve partij wordt gevraagd om dit 'op te leuken' aan de achterkant. Kortom, het blijkt lastig om tot duurzame samenwerking te komen en het handelingsrepertoire van de creatieve sector ten volle te benutten.

Foto: No Minor Thing / Martijn Engelbregt

Het unieke handelingsrepertoire van de creatieve sector

Eigen aan de aanpak van creatieve partijen is het ontwerpende karakter dicht op de huid van de praktijk. Dit leidt tot een actiegerichte en mensgerichte aanpak. Een aanpak die niet vanzelfsprekend is vanuit de logica van beleidsmakers en strategen. Durven doen, groot denken en in het klein handelen, concepten ontwerpen, uitproberen, methodisch werken, iets maken en gaandeweg testen en verbeteren, zijn eigenschappen en kwaliteiten die de creatieve industrie in de genen heeft zitten. Creatieve inbreng draagt ook bij aan kritisch en speculatief vermogen bij het aanpakken van complexe vraagstukken door het belichten van onverwachte en ongewone invalshoeken, trendgevoeligheid en het kunnen 're-framen' van vraagstukken. Daarmee biedt de creatieve sector een ander aanvullend handelingsrepertoire bij het bestrijden van problemen van de samenleving. Dit leidt tot innovatieve interventies en andere (aanvullende) aanpakken gericht op specifieke en concrete aspecten van het vraagstuk.

Een domein- en sectoroverstijgende aanpak wordt gemeengoed

Overheden en publieke instellingen zijn georganiseerd in domeinen, afdelingen en sectoren. Maar er is een groeiend besef bij de overheid, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties dat alleen een domein- en sectoroverstijgende aanpak werkt om duurzame en vernieuwende oplossingen te realiseren voor ingewikkelde maatschappelijke vraagstukken. Dit vergt een cultuuromslag en een andere manier van werken; flexibeler, meer procesgericht en minder blauwdrukdenken. Domeinoverschrijdende programma's³ moeten de complexiteit van specifieke complexe

3 Domeinoverstijgende programma's

Een voorbeeld hiervan is het programma voor het ontwikkelen van een maatschappelijke diensttijd, om jongeren de kans te geven zich beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt en de samenleving in het algemeen.

Er worden tal van creatieve en innovatieve samenwerkingen geïnitieerd vanuit overheid en bedrijfsleven waarvan onvoldoende duidelijk is wat de impact is.

vraagstukken recht doen. Binnen deze programma's zijn maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en de samenleving samen verantwoordelijk voor het ontwikkelen van nieuwe aanpakken. Omdat het overheidsperspectief binnen deze programma's vaak leidend is, heeft men echter toch vaak de neiging toe te werken naar landelijke oplossingen (beleidsmaatregelen) die geen of te weinig rekening houden met de veelvormige en grillige realiteit.

De krachten bundelen

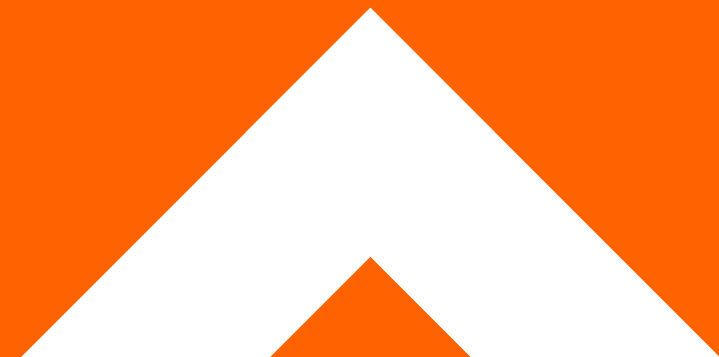
Er worden tal van creatieve en innovatieve samenwerkingen geïnitieerd vanuit overheid en bedrijfsleven waarvan onvoldoende duidelijk is wat de impact is. Het scenario dat we hieronder schetsen biedt mogelijkheden om voort te bouwen op deze initiatieven om zo gezamenlijk doelmatiger en met meer impact te werken. Hiervoor dienen geldstromen, denk- en doekracht vanuit overheden, fondsen, bedrijfsleven en creatieve sector gebundeld te worden in een 'tussenruimte'. In deze tussenruimte werken overheden, maatschappelijke instellingen, het bedrijfsleven en de creatieve sector samen aan innovatieve toepassingen en creatieve aanpakken voor complexe maatschappelijke vraagstukken. Niet door de problemen bij een partij over de schutting te gooien en te verwachten dat hier wonderen uit voortkomen, maar door samen op te trekken en de meerwaarde te gebruiken van verschillende bijdragen, expertises en belangen.

3.

COMMON AFFAIRS - Room for Experimentation

Het opzetten van 'COMMON AFFAIRS - Room for Experimentation' (CARE) is bedoeld om een constructief en duurzaam verschil te maken, door het inzetten van nieuwe methoden van samenwerking die leiden tot vernieuwende initiatieven en oplossingsrichtingen voor complexe maatschappelijke vraagstukken. Kern van het concept is het creëren van een tussenruimte waar flexibele samenwerkingsverbanden vanuit verschillende domeinen, disciplines en organisaties - met budget en ondersteuning - werken aan creatieve en vernieuwende aanpakken voor (onderdelen van) complexe maatschappelijke vraagstukken.

CARE richt zich op de volgende hoofddoelen:

1. Samenwerkende partijen werken vanuit een *common ground*: een gezamenlijk narratief waarin de toegevoegde publieke waarde van creatieve aanpakken en de impact op maatschappelijke vraagstukken wordt geduid, vanuit het belang van die verschillende partijen.
2. Verschillende actoren vanuit overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en de creatieve sector zijn vertegenwoordigd. Ieders expertise en kennis wordt optimaal benut en kloven tussen disciplines, domeinen en agenda's worden overbrugd.
3. Duurzame financiering wordt gezamenlijk mogelijk gemaakt om innovatietrajecten te realiseren. Financiering die pas stopt wanneer er een implementatieplan ligt dat uitzicht biedt op duurzame financiering en realisatie.
4. Er wordt een lerende omgeving ingericht, waar kennis en vaardigheden zich verzamelen, waar onderzoek plaatsvindt naar de impact van innovatieve aanpakken en methoden, en waar nieuwe methoden worden ontwikkeld.

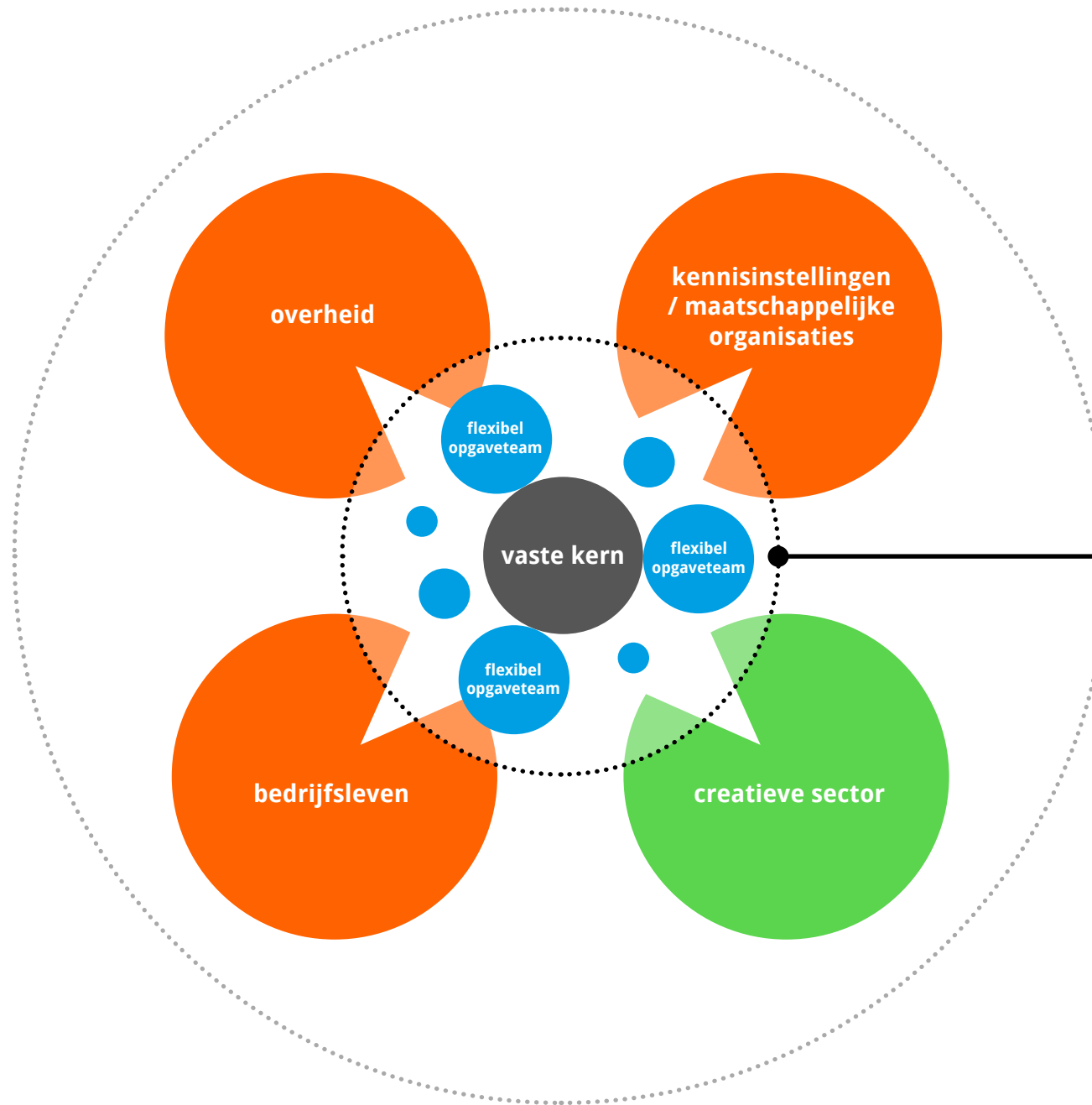
De ambitie

CARE is een plek voor onderzoek en experiment. CARE biedt ruimte om ideeën te ontwikkelen, nieuwe dingen te proberen en innovatieve aanpakken te testen in de praktijk. CARE werkt continu aan nieuwe denkrichtingen, toekomst en aanpakken voor complexe maatschappelijke vraagstukken. CARE biedt de deskundigheid, de kennis, de middelen, de context en het mandaat om nieuwe aanpakken die bijdragen aan een betere samenleving te testen en te realiseren.

Hoe is CARE georganiseerd?

Als organisatievorm van CARE denkt Kennisland aan een netwerk van partijen uit landelijke en lokale overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, het bedrijfsleven en de creatieve sector. Het is een flexibel geheel, maar kent een vaste kern met een specifieke verantwoordelijkheid. Rondom specifieke vraagstukken die door de vaste kern op de agenda zijn geplaatst, worden er coalities gevormd: de zogeheten 'flexibele opgaveteams'.

Zie figuur 2 op de volgende pagina.

CARE: Common Affairs - Room for experimentation

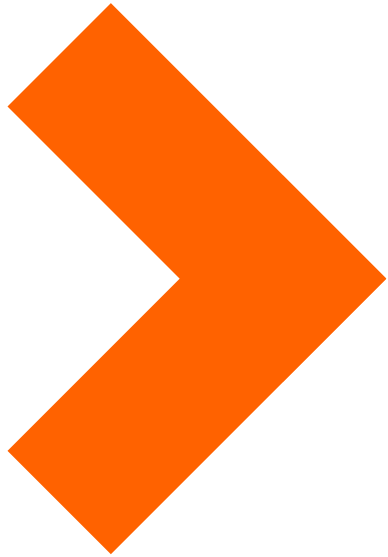
voor complexe maatschappelijke vraagstukken die om een domeinoverstijgende en creatieve aanpak vragen

CARE ontwikkelt nieuwe kennis en verzamelt veelbelovende innovatiemethodieken en werkt zo aan een common ground waarin de waarde en impact van de samenwerking tussen creatieve sector, overheid en andere actoren wordt getoond.

De agenda voor CARE wordt gezamenlijk door samenwerkende partijen vastgesteld, bijvoorbeeld in een meerjarenprogramma. De agenda bestaat uit (onderdelen van) complexe vraagstukken waarvan verwacht kan worden dat de impact van meer innovatieve aanpakken groot is. Voor dit programma worden financiële middelen opgehaald die CARE beheert en inzet voor impactvolle ideeën en processen. Binnen CARE worden vervolgens samenwerkingen opgezet tussen diverse partijen die gezamenlijk aan de vraagstukken gaan werken (de flexibele opgaveteams) met ondersteuning van het kernteam.

CARE ontwikkelt nieuwe kennis en verzamelt veelbelovende innovatiemethodieken. CARE werkt zo aan een *common ground* waarin de waarde en impact van de samenwerking tussen creatieve sector, overheid en andere actoren wordt getoond. Dit narratief wordt geladen door voorbeelden en casestudies, die voortkomen uit deze samenwerking, bedoeld om meer partijen te werven en deze aanpak te omarmen.

CARE wordt gefinancierd door een vrij besteedbaar budget (bijvoorbeeld 80% vanuit de rijksoverheid, 20% overige partijen). Het netwerk draagt samen de financiële risico's en zorgt samen voor nieuwe aanwas van partners en co-financierders. Partijen die meedoen leveren ofwel budget, ofwel de inzet van denk- en innovatiekracht van medewerkers. Ook de flexibele opgaveteams worden vanuit CARE gefinancierd. Deelname aan het netwerk van CARE moet vanzelfsprekend een meerwaarde hebben voor alle afzonderlijke deelnemende partijen.

Principes voor een innovatieve en toekomstgerichte aanpak binnen CARE

- Samenwerken op basis van gelijkwaardigheid en gebruikmaken van verschillende deskundigheid en vaardigheid;
- Gericht op ontwikkelen en experimenteren;
- Multidisciplinair en rekening houdend met verschillende perspectieven en belangen;
- Toekomstgericht ontwerpen en onderzoeken;
- Iteratieve aanpak waarbij fouten gemaakt mogen worden, als er maar van geleerd wordt;
- Cocreatie tussen verschillende disciplines en domeinen;
- Praktijk (de samenleving) is leidend;
- Eenvoudige procedures voor het toekennen van middelen.

De vaste kern van CARE is samen met de deelnemende partijen verantwoordelijk voor het bepalen van de maatschappelijke agenda van complexe vraagstukken die om nieuwe innovatieve aanpakken vragen. Zij laten zich hierbij leiden door de actualiteit, de overheidsagenda, de agenda en missie van betrokken bedrijven en tendensen in de samenleving. Zij onderzoeken op welke onderdelen van het vraagstuk specifieke initiatieven veelbelovend zijn en maken een inschatting van de kans van slagen van specifieke initiatieven of in te zetten innovatieve methoden.

De taken van de vaste kern zijn:

- het detecteren van urgente en actuele vraagstukken bij overheden, maatschappelijke organisaties of uit de samenleving. Mogelijk worden dergelijke vraagstukken geherformuleerd. Dat kan betekenen dat het vraagstuk wordt geconcretiseerd of dat de vraag achter het vraagstuk wordt geïdentificeerd;
- het zoeken van bestaande veelbelovende initiatieven of ideeën en het samenstellen van een opgaveteam rondom een (deelgebied) van het maatschappelijke vraagstuk;
- het geven van een 'go' inclusief budget aan opgaveteam om ideeën, initiatieven of oplossingsrichtingen (door) te ontwikkelen;
- het integreren van ideeën en initiatieven tot een samenhangend pakket van innovatieve oplossingsrichtingen en aanpakken;
- het opzetten van (lokale) allianties voor de verduurzaming van de initiatieven en het (ondersteunen bij) zoeken naar cofinanciering;
- het reflecteren op vernieuwende werkwijzen door middel van een ex-durante evaluatie met het oog op het doeltreffend en impactvol maken van initiatieven en ideeën;
- het delen en verspreiden van kennis en opbrengsten; communicatie richting relevante actoren en samenleving.

De rol van de opgaveteams

De flexibele opgaveteams worden gecreëerd rondom specifieke vraagstukken. Opgaveteams zijn tijdelijke teams rondom een specifiek vraagstuk. Hier werken de voor dit vraagstuk relevante partijen samen aan het ontwerpen en (door)ontwikkelen van een innovatieve aanpak. Ze zoeken een context voor het testen van prototypes en ontwikkelen – samen met potentiële nieuwe probleem eigenaren en financiers – nieuwe businessmodellen, zodat de gerealiseerde aanpakken op den duur zonder financiële ondersteuning vanuit CARE verduurzaamd kunnen worden.

Voorbeeld: een opgaveteam gericht op het bestrijden van eenzaamheid onder jongeren

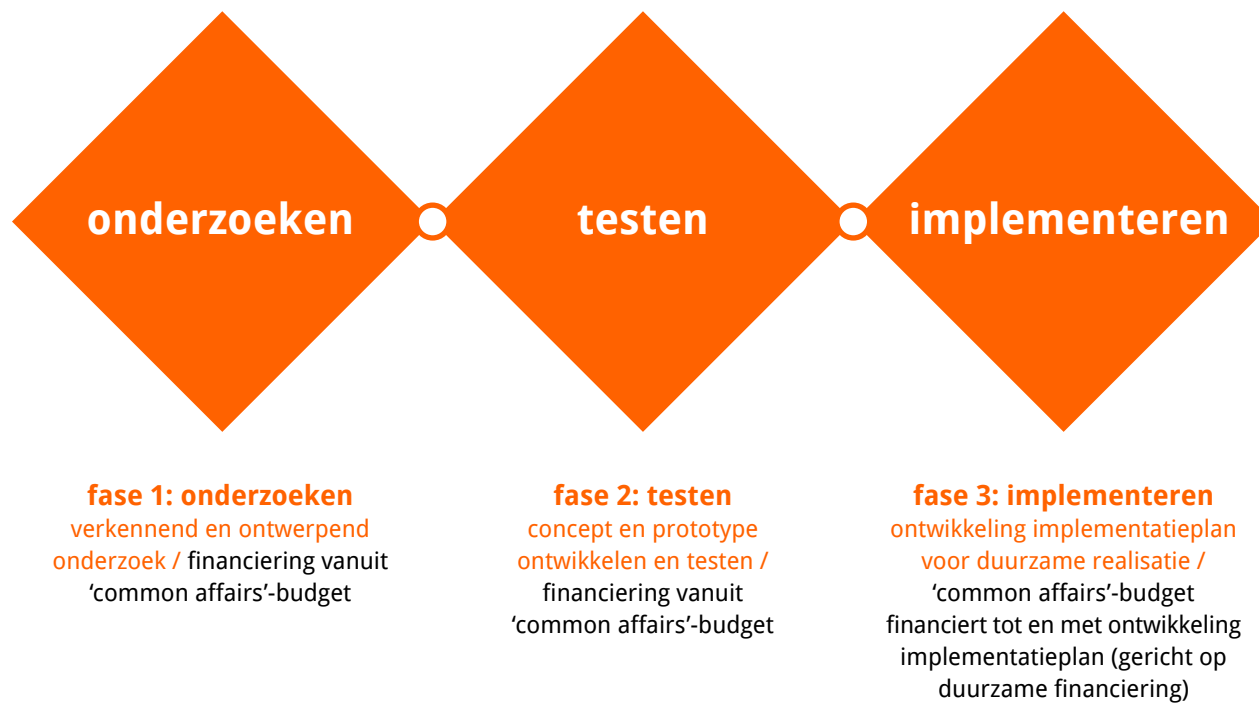
Een opgaveteam gaat aan de slag met het ontwikkelen van ideeën en experimenten gericht op het bestrijden van eenzaamheid onder jongeren. Het opgaveteam bestaat bijvoorbeeld uit beleidsmedewerkers van OCW en VWS, creatieve partijen (zoals een theatermaker en een ontwerper) die mogelijk al ideeën hebben ontworpen of initiatieven hebben genomen om eenzaamheid bij jongeren aan te pakken, relevante maatschappelijke organisaties die kennis en expertise inbrengen zoals de NJR en Movisie, gespecialiseerde zzp'ers en lectoren of promovendi die kennis inbrengen over eenzaamheid bij jongeren (zoals het lectoraat kwaliteit en effectiviteit in de zorg voor de jeugd bij de Hogeschool van Amsterdam).

In de onderzoeksfase wordt duidelijk dat social media een belangrijke rol speelt bij eenzaamheid onder jongeren. Het opgaveteam gaat verder met dit onderdeel van het vraagstuk vanuit de vraag 'Welke rol speelt social media bij het veroorzaken van eenzaamheid en hoe kan social media tegelijkertijd worden ingezet in het bestrijden van eenzaamheid? Er wordt een communicatiebureau betrokken dat verstand heeft van de wijze waarop sociale media gedrag beïnvloeden.

De kennis en innovatieve denk- en doekracht die in dit team gebundeld is, leidt tot goed gefundeerde en innovatie aanpakken. Bovendien werkt een dergelijke samenwerking vanaf het begin aan draagvlak van belangrijke partijen, zodat er minder tijd en geld verspild hoeft te worden aan lobbyen of aan tegenwerkende procedures. Er kunnen in deze samenwerking verschillende ideeën en initiatieven worden uitgetoetst en gerealiseerd. Partijen leren van elkaar en van de experimenten, en werken samen de meest veelbelovende ideeën uit tot een bewezen succesvolle aanpak.

In een implementatieplan werken de samenwerkende partijen uit hoe deze aanpak duurzaam verder gebracht kan worden. De aanpak wordt binnen het netwerk van CARE gebracht om te bepalen welke organisaties of bedrijven de aanpak of methode verder willen cofinancieren.

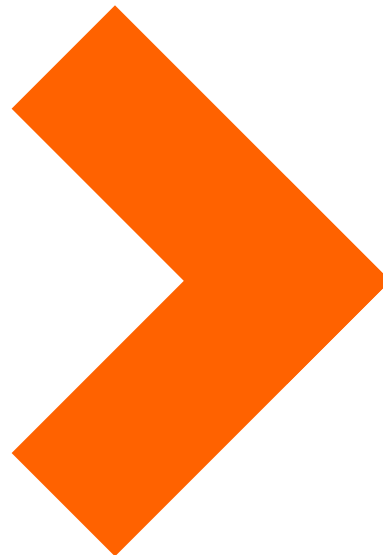
De opgaveteams werken aan het ontwikkelen van nieuwe initiatieven en oplossingen in een proces van drie fases: 'verkennend onderzoek en ontwikkelen van ideeën', 'ontwikkelen en testen van prototypes' en 'ontwikkelen van een implementatieplan'.

Figuur 3: In drie fases van onderzoek naar implementatieplan

Het budget van CARE dekt de kosten voor deze drie fasen van onderzoek, naar getest prototype tot en met de ontwikkeling van een implementatieplan. Voor iedere opgave zal specifiek bekeken worden welk budget nodig is per fase. Als algemeen uitgangspunt geldt dat de fasen van onderzoek en idee-ontwikkeling, het ontwikkelen van een prototype en het opstellen van een implementatieplan worden gefinancierd vanuit het budget dat partijen binnen CARE samenbrengen.

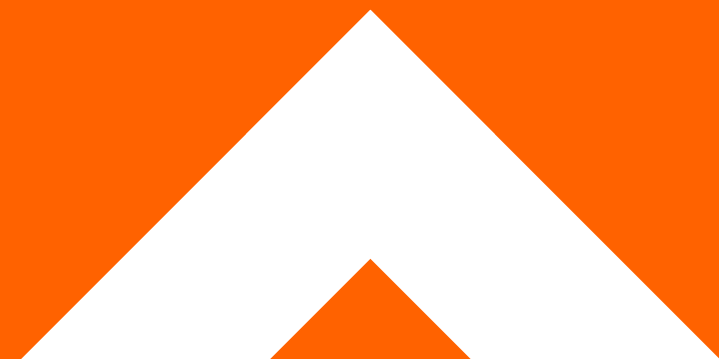
Onderdeel van de laatste fase van het ontwikkelen van een implementatieplan is het uitwerken van partnerschappen, begroting en dekkingsplan voor het implementeren en opschalen van de oplossing. Hierbij wordt opnieuw gekeken (binnen en buiten het netwerk van CARE) welke partijen (bedrijfsleven, fondsen, lokale overheden) zich willen committeren aan de bewezen impactvolle aanpak en willen helpen deze te realiseren en te verduurzamen.

4.

Nawoord

Dit document vormt het eindpunt van het ontwerp onderzoek naar manieren om bij het aanpakken van complexe maatschappelijke vraagstukken, vernieuwende en creatieve initiatieven en oplossingsrichtingen op een duurzame wijze te integreren. Het onderzoek toont aan dat veel partijen de noodzaak zien en meerwaarde voelen van een domein- en sectoroverstijgend lerend netwerk dat met duurzame financiële middelen en een creatieve en vernieuwende aanpak gaat werken aan oplossingen voor complexe maatschappelijke vraagstukken.

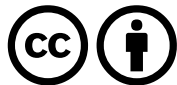
Om ervoor te zorgen dat het CARE-concept en de voorgestelde netwerkaanpak daadwerkelijk krachten, energie en middelen gaan bundelen, is het belangrijk om verbindingen te zoeken met andere bestaande partijen zoals IDOLS*, CLICKNL, het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en de net opgerichte Sociaal Creatieve Raad. Allemaal partijen en initiatieven die vanuit de creatieve sector nieuwe markten willen aanboren, probleemeigenaren en opdrachtnemers bij elkaar willen brengen, ontwerpgericht onderzoek doen, methodische kennis verzamelen, cross-overs willen stimuleren en de betekenis en het belang van de kunst voor de samenleving laten zien.

In dit document heeft Kennisland samen met OMspaces een scenario geschetst dat veel genoemde belemmeringen om te komen tot duurzame samenwerking kan wegnemen. We hopen met de uitkomsten en ideeën uit dit ontwerp onderzoek dan ook een zaadje gepland te hebben en roepen eenieder die de noodzaak deelt en geïnspireerd is door dit scenario op om mee te denken en mee te doen om dit concept aan te scherpen en te realiseren.

..STBY...

Colofon

Onderzoekers

Kennisland

Dave van Loon (dl@kl.nl)

Iselien Nabben (in@kl.nl)

Vormgeving: Marcel Oosterwijk
Eindredactie: Tamara Mangelaars

Coach

STBY

Geke van Dijk (geke@stby.eu)

Opdrachtgever / onderzoekers

OMspaces

Machteld van Barchjansen (m.van.barchjansen@om.nl)

Judith van Heems (j.van.heems@om.nl)

Auteursrechten en hergebruik

Tenzij anders vermeld is alles in dit werk gelicenseerd onder de licentie [Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Internationaal](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) (CC BY 4.0). Dit betekent dat je deze publicatie mag kopiëren, aanpassen en verder verspreiden, zelfs voor commerciële doeleinden, zolang je de maker van het werk vermeldt, een link naar de licentie (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) plaatst en aangeeft of het werk veranderd is.

Gebruik de volgende literatuurreferentie:

Van Loon, D., Nabben, I., Van Barchjansen, M., Van Heems, J. (2020). *Een creatieve aanpak voor complexe maatschappelijke vraagstukken*. Kennisland / OMspaces. Gelicenseerd onder CC BY 4.0.

Contact

Kennisland

Treubweg 12

1112 BA Diemen

+31205756720

info@kl.nl

www.kl.nl

Dit project is mede mogelijk gemaakt door project IDOLS. www.projectidols.nl*

Over Kennisland

KL onderzoekt en ontwerpt maatschappelijke vooruitgang. Dit doen we door het lerend en vernieuwend vermogen van de samenleving te vergroten. We streven naar een wereld waarin systemen mensen ondersteunen in plaats van tegenwerken. Waarin iedereen meeprofiteert, in plaats van alleen de *happy few*. We werken aan een samenleving die inclusief en duurzaam is in alle opzichten. We leren in de praktijk en passen wat we leren toe om die praktijk te verbeteren. Vervolgens delen we de opbrengsten omdat we vinden dat de hele samenleving zulke oplossingen moet kunnen gebruiken. Met nieuwe concepten, strategieën, leerprogramma's, methodes en lerende netwerken zorgen we – *niet alleen op papier, maar vooral in de praktijk* – voor maatschappelijke vooruitgang.

Kennisland:

- ontwerpt experimenten en aanpakken en blijft deze continu testen en doorontwikkelen;
- combineert lessen uit de praktijk met wetenschappelijke kennis en eigen inzichten;
- smeedt onalledaagse partnerschappen, bouwt aan nieuwe bewegingen en lerende gemeenschappen;
- werkt top-down én bottom-up met mensen die vanuit uiteenlopende rollen betrokken zijn bij een vraagstuk;
- besteedt in het bijzonder aandacht aan perspectieven die niet vanzelfsprekend gehoord worden;
- levert munitie aan vernieuwers, veranderaars en dromers.

www.kl.nl

Over OMspaces

OMspaces is de ontmoetingsplaats van het Openbaar Ministerie (OM). Op complexe maatschappelijke vraagstukken waar we als OM mee van doen hebben, gaat OMspaces vernieuwende samenwerkingen aan, verbreedt het de OM-blik en toont het een benaderbaar en zichtbaar OM naar buiten toe.

OMspaces mobiliseert relevante groepen, mensen, burgers en organisaties om mee te denken, mee te helpen of om aandacht te vragen voor de belangrijke OM-thema's. De manier waarop we vanuit OMspaces naar vraagstukken kijken, vervangt niet het primaire proces of de wijze waarop we zaken doen, maar is een aanvulling op weerbarstige of nieuwe thema's en ontwikkelingen.

Het is de plaats waar op een ondernemende, creatieve en netwerkende wijze wordt gewerkt aan een veilige samenleving. Op bijvoorbeeld thema's als seksuele uitbuiting minderjarigen, alcohol-gerelateerd uitgaansgeweld en denormalisering van drugsgebruik is samengewerkt met de Design Academy Eindhoven, de Hogeschool voor de kunsten in Utrecht, Stichting What Design Can Do, diverse ondernemers en NGO's.

KENNISLAND onderzoekt en ontwerpt
maatschappelijke vooruitgang

www.kl.nl